

ZALECENIA

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 27 marca 2013 r.

w sprawie obecności toksyn T-2 i HT-2 w zbożach i produktach zbożowych

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2013/165/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Toksyny T-2 i HT-2 są mikotoksynami wytwarzanymi przez różne gatunki *Fusarium*. Toksyna T-2 jest szybko metabolizowana, w wyniku czego powstaje szereg produktów, z których najważniejszym metabolitem jest toksyna HT-2.
- (2) Panel ds. Środków Trujących w Łańcuchu Żywnościowym (panel CONTAM) Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) przyjął na wniosek Komisji opinię w sprawie zagrożeń dla zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego związanych z obecnością toksyn T-2 i HT-2 w żywności i paszy⁽¹⁾.
- (3) Panel CONTAM określił grupowe tolerowane dzienne pobranie na poziomie 100 ng/kg masy ciała dla sumy toksyn T-2 i HT-2. Dokonane w oparciu o dostępne dane o występowaniu szacunkowe obliczenia chronicznego, związanego z dietą narażenia człowieka na sumę toksyn T-2 i HT-2 wykazują wartości leżące poniżej tolerowanego dziennego pobrania dla populacji wszystkich grup wiekowych i nie stanowią w związku z tym bezpośredniego powodu do obaw związanych ze zdrowiem.
- (4) Jeśli chodzi o zagrożenie dla zdrowia zwierząt, panel CONTAM uznał, że obecne szacowane narażenie na toksyny T-2 i HT-2 najprawdopodobniej nie stanowi powodu do obaw związanych ze zdrowiem w odniesieniu do przeżuwaczy, królików oraz ryb. W przypadku świń, drobiu, koni oraz psów szacunkowe narażenie na toksyny T-2 i HT-2 wykazuje na niskie ryzyko wystąpienia niepożądanego skutku dla zdrowia. Koty należą do najbardziej podatnych gatunków zwierząt. Ze

względu na niewielką ilość danych oraz poważne niepożądane skutki dla zdrowia przy niskich dawkach nie ustalono NOAEL ani LOAEL. W związku z powyższym niniejsze zalecenie nie ma zastosowania do karmy dla kotów, w odniesieniu do której ustanowione zostaną surowsze środki.

- (5) Panel CONTAM stwierdził ponadto, że migracja toksyn T-2 i HT-2 z paszy do produktów spożywczych pochodzenia zwierzęcego jest niewielka i że w związku z tym przyczynia się ona jedynie w nieznacznym stopniu do narażenia ludzi.
- (6) Uwzględniając wnioski rzeczony opinii naukowej oraz znaczne zróżnicowanie w występowaniu toksyn T-2 i HT-2 w poszczególnych latach, należy zgromadzić więcej danych na temat T-2 i HT-2 w zbożach i produktach zbożowych oraz więcej informacji na temat wpływu przetwarzania żywności (np. gotowania) oraz czynników agronomicznych na obecność toksyn T-2 i HT-2. Konieczne jest ponadto uzyskanie większej ilości informacji na temat różnych czynników, które prowadzą do występowania stosunkowo wysokich poziomów toksyn T-2 i HT-2 w zbożach i produktach zbożowych, aby umożliwić ustalenie środków, które należy wprowadzić dla uniknięcia lub ograniczenia obecności toksyn T-2 i HT-2 w zbożach i produktach zbożowych. Należy przeprowadzić badania w celu zgromadzenia informacji o czynnikach powodujących występowanie stosunkowo wysokich poziomów toksyn T-2 i HT-2 w zbożach i produktach zbożowych oraz o skutkach przetwarzania paszy i żywności. Zgodnie z dostępnymi danymi T-2 i HT-2 nie występują, lub występują jedynie na niskich poziomach, w ryżu i produktach z ryżu, w związku z czym należy wyłączyć te produkty z zakresu niniejszego zalecenia.
- (7) Wyniki monitorowania zbóż i produktów zbożowych zostaną wykorzystane do oceny zmian w narażeniu ludzi i zwierząt na toksyny T-2 i HT-2 oraz tendencji związanych z takim narażeniem. Należy zatem stosować metody analizy o wystarczającej czułości.
- (8) Aby umożliwić orientację co do tego, w jakich przypadkach przeprowadzenie takich badań byłoby pożądane, należy podać wartości wskaźnikowe, powyżej których takie badania byłyby wskazane. Do ustalenia tych

⁽¹⁾ Panel EFSA ds. Środków Trujących w Łańcuchu Żywnościowym (CONTAM); Opinia naukowa w sprawie zagrożeń dla zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego związanych z obecnością toksyn T-2 i HT-2 w żywności i paszy. Dziennik EFSA 2011; 9(12):2481. [187 s.]; doi:10.2903/j.efsa.2011.2481. Dostępne na stronie internetowej: www.efsa.europa.eu/efsajournal

wartości wskaźnikowych wykorzystano dane dotyczące występowania dostępne w bazie danych EFSA. Istotne znaczenie dla przeprowadzania takich badań ma identyfikowalność.

- (9) W 2015 r. należy przeprowadzić ocenę informacji zgromadzonych w ramach niniejszego zalecenia. Dane z monitorowania uzyskane w wyniku niniejszego zalecenia umożliwią również lepsze zrozumienie występujących z roku na rok zmian w obecności toksyn T-2 i HT-2 w szerokiej gamie produktów zbożowych, czynników powodujących występowanie wysokich poziomów tych toksyn oraz środków, które można wprowadzić w celu uniknięcia lub zmniejszenia obecności toksyn T-2 i HT-2, w tym poprzez czynniki agronomiczne oraz poprzez przetwarzanie,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

- 1) Państwa członkowskie powinny, przy aktywnym udziale podmiotów prowadzących przedsiębiorstwa spożywcze i podmiotów działających na rynku pasz, prowadzić monitorowanie obecności toksyn T-2 i HT-2 w zbożach i produktach zbożowych. Do celów niniejszego zalecenia ryż nie wchodzi w zakres zbóż, a produkty z ryżu nie wchodzi w zakres produktów zbożowych.
- 2) Państwa członkowskie powinny zachęcać do tego, by próbki poddawano równocześnie analizie na obecność toksyn T-2 i HT-2 oraz innych toksyn *Fusarium*, takich jak deoksynivalenol, zearalenon i fumonizyna B1 + B2 w celu umożliwienia oceny zakresu łącznego występowania tych toksyn.

Jeśli wykorzystywana metoda analizy to umożliwia, należy również dokonać analizy mikotoksyn maskowanych, w szczególności jedno- i dwu-glikozylowanych koniugatów toksyn T-2 i HT-2.

- 3) Pobieranie i analizę próbek zbóż i produktów zbożowych przeznaczonych do spożycia przez ludzi należy przeprowadzać zgodnie z przepisami zawartymi w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 401/2006 z dnia 23 lutego 2006 r. ustanawiającym metody pobierania próbek i analizy do celów urzędowej kontroli poziomów mikotoksyn w środkach spożywczych⁽¹⁾, w szczególności

— załącznikiem I część B w odniesieniu do pobierania próbek zbóż i produktów zbożowych,

— załącznikiem II pkt 4.3.1 lit. g) „Kryteria skuteczności dla toksyn T-2 i HT-2”. Granica oznaczalności nie powinna być raczej wyższa niż 5 µg/kg osobno dla toksyny T-2 i HT-2, z wyjątkiem nieprzetworzonych zbóż, dla których granica oznaczalności nie powinna być raczej

wyższa niż 10 µg/kg osobno dla toksyny T-2 i HT-2. W przypadku wykorzystywania techniki analitycznego badania przesiewowego granica wykrywalności nie powinna być raczej wyższa niż 25 µg/kg dla toksyny T-2 i HT-2 łącznie.

Procedura pobierania próbek zastosowana przez podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze może odbiegać od przepisów rozporządzenia (WE) nr 401/2006, ale powinna być reprezentatywna dla partii, z której pobrano próbki.

- 4) Pobieranie próbek i analiza w odniesieniu do zbóż i produktów zbożowych przeznaczonych na pasze i mieszanki paszowe powinny być przeprowadzane zgodnie z przepisami zawartymi w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 152/2009 z dnia 27 stycznia 2009 r. ustanawiającym metody pobierania próbek i dokonywania analiz do celów urzędowej kontroli pasz⁽²⁾. Granica oznaczalności nie powinna być raczej wyższa niż 10 µg/kg osobno dla toksyny T-2 i HT-2. W przypadku wykorzystywania techniki analitycznego badania przesiewowego granica wykrywalności nie powinna być raczej wyższa niż 25 µg/kg dla toksyny T-2 i HT-2 łącznie.

Procedura pobierania próbek zastosowana przez podmiot działający na rynku pasz może odbiegać od przepisów rozporządzenia (WE) nr 152/2009, ale powinna być reprezentatywna dla partii, z której pobrano próbki.

- 5) Państwa członkowskie powinny, przy aktywnym udziale podmiotów prowadzących przedsiębiorstwa spożywcze i podmiotów działających na rynku pasz, prowadzić badania mające na celu ustalenie czynników powodujących występowanie poziomów wyższych niż poziom wskaźnikowy oraz określenie środków, które należy wprowadzić w celu uniknięcia lub zmniejszenia takiej obecności w przyszłości. Takie badania powinny na pewno być przeprowadzane, jeśli w danym okresie wielokrotnie wykryto poziomy przekraczające poziomy wskaźnikowe toksyn T-2 i HT-2 w zbożach i produktach zbożowych wymienionych w załączniku do niniejszego zalecenia. Pobieranie próbek i analiza, których celem jest uzyskanie większej ilości informacji o różnych czynnikach, w tym czynnikach agronomicznych, prowadzących do występowania stosunkowo wysokich poziomów toksyn T-2 i HT-2 w zbożach i produktach zbożowych, powinny być ukierunkowane na zboża i produkty zbożowe z przetwarzania pierwotnego.

- 6) Państwa członkowskie powinny, przy aktywnym udziale podmiotów prowadzących przedsiębiorstwa spożywcze i podmiotów działających na rynku pasz, prowadzić badania wpływu przetwarzania żywności i pasz na obecność toksyny T-2 i HT-2. Takie badania powinny na pewno być przeprowadzane, jeśli w danym okresie wielokrotnie wykryto poziomy przekraczające poziomy wskaźnikowe toksyn T-2 i HT-2 w produktach zbożowych.

⁽¹⁾ Dz.U. L 70 z 9.3.2006, s. 12.

⁽²⁾ Dz.U. L 54 z 26.2.2009, s. 1.

- 7) Państwa członkowskie powinny dopilnować, by wyniki analityczne przekazywano regularnie Europejskiemu Urzędowi ds. Bezpieczeństwa Żywności w celu ich zestawienia w ramach jednej bazy danych oraz by wyniki badań przekazywane były Komisji Europejskiej co roku, począwszy od grudnia 2013 r. Opracowane zostaną wytyczne w celu zapewnienia jednolitego stosowania niniejszego zalecenia oraz w celu zapewnienia porównywalności sprawozdań z wyników badań.

Sporządzono w Brukseli dnia 27 marca 2013 r.

W imieniu Komisji

Tonio BORG

Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

Poziomy wskaźnikowe dotyczące zbóż i produktów zbożowych (*) (**)

	Poziomy wskaźnikowe dla sumy T-2 i HT-2 (µg/kg), od których/powyżej których badania powinno się przeprowadzać, na pewno w przypadku wielokrotnego wykrycia (*)
1. Zboża nieprzetworzone (***)	
1.1. jęczmień (w tym jęczmień browarny) i kukurydza	200
1.2. owies (z łuską nasiona)	1 000
1.3. pszenica, żyto i pozostałe zboża	100
2. Ziarna zboża do bezpośredniego spożycia przez ludzi (****)	
2.1. owies	200
2.2. kukurydza	100
2.3. pozostałe zboża	50
3. Produkty zbożowe do spożycia przez ludzi	
3.1. otręby i płatki owsiane	200
3.2. otręby zbożowe z wyjątkiem otrębów owsianych, produkty z mielonego owsa inne niż otręby i płatki owsiane, a także produkty z mielonej kukurydzy	100
3.3. pozostałe produkty z mielonego ziarna zbożowego	50
3.4. śniadaniowe przetwory zbożowe, w tym formowane płatki zbożowe	75
3.5. chleb (w tym małe produkty piekarnicze), ciastka, herbatniki, przekąski zbożowe, makaron	25
3.6. żywność na bazie zbóż przeznaczona dla niemowląt i małych dzieci	15
4. Produkty zbożowe do paszy i mieszanek paszowych (*****)	
4.1. produkty z mielonego owsa (łuski nasion)	2 000
4.2. pozostałe produkty zbożowe	500
4.3. mieszanki paszowe z wyjątkiem karmy dla kotów	250

(*) Poziomy, o których mowa w niniejszym załączniku, są poziomami wskaźnikowymi, powyżej których – na pewno w przypadku wielokrotnego wykrycia – należy przeprowadzić badania dotyczące czynników prowadzących do obecności toksyn T-2 i HT-2 lub wpływu przetwarzania paszy i żywności. Poziomy wskaźnikowe oparte są na danych dotyczących występowania dostępnych w bazie danych EFSA, jak zaprezentowano w opinii EFSA. Poziomy wskaźnikowe nie stanowią poziomów bezpieczeństwa dla paszy i żywności.

(**) Do celów niniejszego zalecenia ryż nie wchodzi w zakres zbóż, a produkty z ryżu nie wchodzą w zakres produktów zbożowych.

(***) Zboża nieprzetworzone to zboża, których nie poddano obróbce fizycznej ani cieplnej poza suszeniem, czyszczeniem i sortowaniem.

(****) Ziarna zboża do bezpośredniego spożycia przez ludzi to ziarna zboża, które poddano procesowi suszenia, czyszczenia, obłuskiwania i sortowania oraz w stosunku do których nie będzie się dokonywać dalszych procesów czyszczenia i sortowania przed ich dalszym przetworzeniem w łańcuchu żywnościowym.

(*****) Poziomy wskaźnikowe dla zbóż i produktów zbożowych przeznaczonych do paszy i mieszanek paszowych dotyczą paszy o wilgotności wynoszącej 12 %.